

BITWA O GRANICE I BILANS STRAT

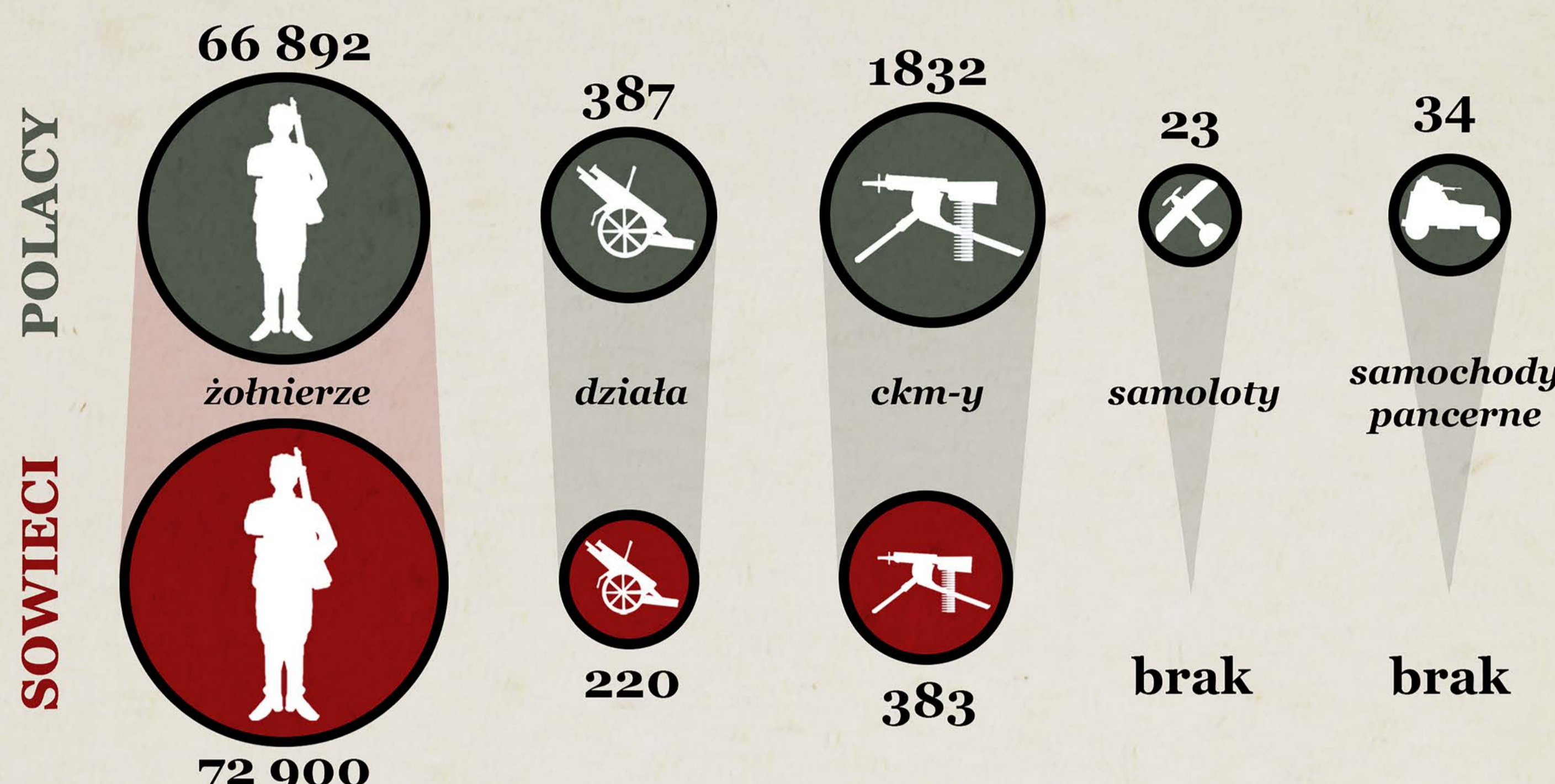
Pod koniec września 1920 roku Wojsko Polskie przeprowadziło zwycięską operację przeciw bolszewikom na północy. Bitwa nad Niemnem zażegnała niebezpieczeństwo kolejnej ofensywy nieprzyjaciela oraz umożliwiła Polakom zajęcie większego obszaru na wschodzie. Było to kluczowe w obliczu prowadzonych w Mińsku, a następnie w Rydze, rozmów pokojowych, które zakończyły się podpisaniem rozejmu 12 października. Polskie społeczeństwo mogło zacząć liczyć i opłakiwać poległych.

ZMARLI ŻOŁNIERZE WOJSKA POLSKIEGO OD XI 1918 DO XII 1920

BITWA NAD NIEMNEM

1. PRZEGRUPOWANIE: Na przedpolach Warszawy Polacy wygrali bitwę, ale nie wojnę. Michał Tuchaczewski wycofał się w kierunku swoich baz zaopatrzeniowych, uzupełnił straty osobowe w jednostkach bojowych i planował wznowienie ofensywy, w celu rozbitcia Wojska Polskiego.

2. PLAN: Józef Piłsudski zaplanował klasyczny manewr oskrzydający przeciwnika z dwóch stron. Aby go zrealizować Wojsko Polskie na początku września musiało wyprzeć oddziały litewskie z Suwalszczyzny.

3. ATAK: Podczas gdy pod Grodnem główne siły Armii Czerwonej zostały związane walką, na ich flanki z powodzeniem natarli Polacy. Powodzenie całej kampanii zależało od zapasu i szybkości polskich oddziałów.

1. Pułk Piechoty Legionów pokonał w ciągu 11 dni walk 323 km. Tylko 27 września przemierzył aż 52 km, czyli znacznie więcej niż legendarny goniec spod Maratonu.

4. Brygada Jazdy pokonała w ciągu 5 dni od 30 września do 4 października 157 km. To więcej niż podczas słynnego rajdu napoleońskiej kawalerii spod Berlina pod Szczecin w 1806 roku (150 km).

4. POŚCIG: Zagrożeni otoczeniem bolszewicy musieli wycofać się na wschód. Polacy rozpoczęli pościg, 18 października zajmując Mińsk.

BUNT ŻELIGOWSKIEGO

Józef Piłsudski dążył do przyłączenia Wilna do Polski, które latem 1920 roku opanowali Litwini. Aby uniknąć reakcji Ententy, zaplanowano pozorowany bunt żołnierzy 1. Dywizji Litewsko-Białoruskiej, w której służyło wielu Wileńszczan. Akcją dowodził gen. Lucjan Żeligowski, urodzony 50 km od miasta.

- 8 X - początek buntu
- 9 X - zajęcie Wilna
- 12 X - proklamowanie powstania Litwy Środkowej
- 20 II 1922 - przegłosowanie przez Sejm Wileński przyłączenia Litwy Środkowej do Polski
- 6 IV 1922 - Sejm Ustawodawczy RP przyjął ustawę „O objęciu władzy państwowej nad Ziemią Wileńską”

Szeregowi

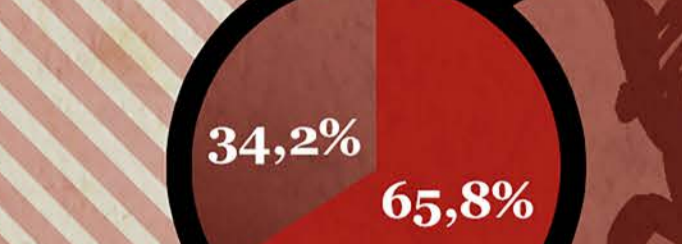
†38 162

Oficerowie

†1719

Podchorążowie

†313

41%

59%

59,6%

40,4%

Podoficerowie

†4879

Stopień nieustalony

†1982

100%

46,9%

53,1%

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
Oddział w Krakowie

BIBLIOGRAFIA

- Tadeusz Kutrzeba, Bitwa nad Niemnem: wrzesień-październik 1920, Warszawa 1926
- Aleksander Srebrakowski, Stosunek mniejszości narodowych Litwy Środkowej wobec wyborów do Sejmu Wileńskiego [w:] Studia Wschodnie, red. Krystyn Matwijowski, Rościsław Żerebek, Wrocław 1993
- Lista Strat Wojska Polskiego. Polegli i zmarli w wojnach 1918-1920, Warszawa 1934
- Adam Przybylski, Wojna polska 1918-1921, Warszawa 1930